

об'єктивне фахове авторське сприйняття, за якого не акцентується на можливих політико-ідеологічних розбіжностях контекстів;

- вочевидь, автори не лише не нівелюють значущість педагогічного доробку А.Макаренка, як деякі сучасні зарубіжні дослідники (Наренсіус, А. (2017)), а й застосовують розроблені та апробовані ним засади виховання в колективі для «створення спільноти», в межах якої неповнолітні біженці матимуть змогу задовольняти свої вітальні потреби, пов'язані із захищеністю, виживанням, безпекою, здоров'ям, автономією, навчанням, а також набути практичних умінь і працювати, заробляючи на свої власні потреби.

Важливим автори вважають забезпечення такої молоді задоволення їхніх соціальних потреб культурної комунікації та спілкування з місцевим населенням для встановлення порозуміння, для сприйняття правил і норм співжиття у незвичних для біженців умовах іншої країни.

Представлена авторами освітньо-виховна програма не передбачає розміщення малолітніх іноземців-біженців в ізольованих, закритих установах, навпаки, декларується необхідність всіляко сприяти створенню між ними і суспільством «продуктивних особистих і професійних відносин» (Βεντούρης Α., 2021, р.56), набуттю молоддю знань і навичок, які уможливлять засвоєння соціального досвіду та допоможуть імплементуватися у грецький спільноту.

Список використаних джерел:

1. Βεντούρης Α., Κουτσιανάς Π., Καδόγλου Α., Αράπογλου Π., & Καβαρινού Β. (2021). Εφαρμογή της παιδαγωγικής πρότασης του Μακαρένκο στην εκπαίδευση των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 7, 36–57. <https://doi.org/10.12681/dial.25818>
2. Дічек, Н.П. (2005). А. Макаренко і світ: аналіз англомовних студій. К: Науковий світ; Дічек Н.П. Нове-старє в сучасній зарубіжній макаренкіані. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 2 (76). С.221–235. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713782/>

МЕТОД CASE-STUDY В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАВДАНЬ ВИЩОЇ ШКОЛИ

*Гриньов Р. С.
Аріель, Держава Ізраїль*

У категоріальному полі дидактики вищої школи вже тривалий час особливо місце посідає група понять, пов'язаних з так званим кейс-методом (від англ. *case method*). Під цим методом, який часто в практиці викладання фігурує під назвою case-study або метод конкретних ситуацій, мається на увазі специфічна техніка навчання студентів, що ґрунтується на використанні з дидактичною метою описів певних ситуацій із царини їх майбутньої професійної діяльності. Хоча останніми роками відбувається активна екстраполяція case-study на різні освітні напрями [1, 2, 3, 5], традиційними

сферами його застосування вважаються економіка, бізнес і соціальні науки.

Українська наука має вже вагомий досвід аналізу дидактичних переваг кейс-методу, використання його професійно-освітнього потенціалу в процесі формування критичного мислення студентів, розвитку низки їх професійних компетенцій. В цьому відношенні особливо цінними є нароби таких вчених, як О. Сидоренко, Н. Скопенко, Ю. Сурмін, В. Чуба, П. Шеремета, Л. Штефан та ін.

У найбільш загальних рисах сутність методу case-study полягає у тому, що студентам пропонується конкретна проблемна ситуація, а вони повинні докладно дослідити її, з'ясувати сутність проблеми, розробити варіанти можливих рішень і в результаті вибрати найкраще з них. Як правило, в основі кожного кейсу лежать реальні фактичні відомості, а в окремих випадках дані, максимально наближені до реальної ситуації.

Хоча метод кейсів був вперше використаний як дидактичний засіб ще у 1924 році у Гарвардській бізнес-школі, західноєвропейські університети він почав завойовувати лише у 1950-х роках.

Як зазначає професор Н. Скопенко [4], в контексті case-study опис ситуації одночасно відбиває не лише яку-небудь практичну проблему, але і актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми. Використання кейсів у навчанні розвиває аналітичні здібності, практичні навички оцінки, управління та адміністрування проєктів. Таким чином, case-study розвиває у студентів аналітичні здібності, практичні навички оцінки, управління та адміністрування проєктів. Метод припускає дискусію в студентській аудиторії, що розвиває незалежне мислення майбутніх фахівців, вміння формулювати і відстоювати особисту точку зору, вимагає співпраці та компромісу, щоб досягти згоди в аудиторії, дозволяє удосконалювати здібності до індивідуальної ініціативи з урахуванням інших точок зору.

Ефективність використання кейсів в освітньому процесі університету має враховувати низку принципів [1]:

- 1) кейс повинен відповідати цілям навчання;
- 2) кейс має бути максимально наближений до реальної професійної діяльності;
- 3) завдання має передбачати різні шляхи для пошуку варіантів рішення;
- 4) кейси можуть відрізнятися за рівнем узагальненості, кількістю представленої інформації, складністю проблеми;
- 5) матеріал кейсу не повинен бути застарілим, його слід оновлювати паралельно зі змінами в реальній практиці.

Системний аналіз функціональної сутності методу case-study дає можливість визначити його головні переваги як засобу вирішення педагогічних завдань вищої школи:

- 1) Формування початкових уявлень щодо предмету та специфіки майбутньої професійної діяльності, базових методів та засобів її реалізації.

- 2) Створення умов для формування низки вузько професійних компетентностей студента як потенційного професійного діяча (так званих *hard skills*). Кожна професія, як відомо, висуває перед людиною перелік, іноді

доволі вузький, вимог, що є специфічними саме для неї. Відповідність цим вимогам, що інтенсивно формується в процесі case-study, виступає головною відмінністю представника даної професії.

3) Розвиток способів професійного мислення і здатності вирішувати певний тип проблем, продиктованих специфікою конкретного виду професійної діяльності. Необхідність ефективно вирішувати вузько професійні проблеми, що передбачається умовами кейсового методу, сприяє закріпленню відповідних алгоритмів мисленнєвої діяльності, що також визначають відповідність людини своїй професії.

4) Засвоєння певних обсягів професійно цінної інформації. В процесі реалізації case-study не лише інтенсивно актуалізуються, але і трансформуються у практичну площину засвоєні раніше теоретичні знання.

5) Сприяння професійній самоідентифікації та формуванню професійної позиції майбутнього фахівця. Успішне вирішення кейсової проблеми, як свідчить практика, безпосередньо залежить від здатності студента вийти за рамки своєї академічної ролі і відчувати себе в даний момент представником майбутньої професії.

6) Формування мотиваційних основ професійної діяльності. Напружений процес евристичного пошуку, прагнення максимально ефективно вирішити представлену в кейсі проблему, задоволення від отриманого результату неминуче формують яскраво позитивне ставлення до головних атрибутів обраної професії.

7) Виховання елементарних засад професійної моралі і формування моделей професійної поведінки. Оптимальний (або один із оптимальних) спосіб вирішення кейсового завдання крім суто економічної або прагматичної передбачає і етичну складову. Принаймні цей аспект має обов'язково враховуватися при розробці кейсу.

8) Формування номенклатури «м'яких навичок» (так званих soft skills), пов'язаних з професійною комунікацією, командною взаємодією, лідерством, креативністю, інформаційною компетентністю тощо.

Список використаних джерел:

1. Козак Л. В. Кейс-метод у підготовці майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності. *Освітологічний дискурс*, 2015, № 3 (11). С. 153–162.
2. Рева Т. В., Рева В. Б., Трефаненко І. В., Шупер В. О., Шумко Г. І. Застосування методу case study при викладанні клінічних дисциплін за умов дистанційного навчання. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. Том 7, № 6 (40). С. 167–171.
3. Сейко Н., Ситняківська С., Павлик Н. Кейс-технології у білінгвальній підготовці фахівців соціальної сфери. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2(7). С. 12–18.
4. Скопенко, Н. С. Case-study – інноваційний метод навчання. *Імплементація сучасних технологій навчання у навчальний процес* : матеріали Міжнародної наукової конференції, 17–18 березня 2015 р. Київ : НУХТ, 2015. С. 84–91.
5. Чистякова, М., Мазур, В., Гурман, Л., Ладияк, А., Приходько, В., Марчук, Д., Марчук, В. Метод кейс-стаді у формуванні професійних компетенцій

майбутніх вчителів фізичної культури. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2022. (26), 150–155.

ЕМОЦІЙНА СТАБІЛЬНІСТЬ УЧНІВ ЯК ПОКАЗНИК УСПІШНОГО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ МАКАРЕНКА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

*Дяченко-Богун М.М., Гомля Л.М.
Полтава, Україна*

Сучасне освітнє середовище постійно визначається складними викликами, пов'язаними з емоційним благополуччям учнів. Емоційна стабільність та психологічне благополуччя стають все більш актуальними аспектами навчання, оскільки вони безпосередньо впливають на навчальні досягнення, соціальну адаптацію та загальний розвиток учнів. В цьому контексті методи педагога-інноватора Антона Семеновича Макаренка, зокрема його підхід до виховання та навчання, набувають особливого значення.

Макаренко був піонером у розробці педагогічних стратегій, спрямованих на формування емоційної стабільності учнів та підтримки їхнього психологічного комфорту у навчальному середовищі. Він прагнув створити школу, де кожен учень відчував себе цінним членом колективу, де панували взаєморозуміння та взаємопідтримка, що сприяло не лише навчанню, але й розвитку особистості.

У цьому контексті важливо розглянути, як саме методи Макаренка сприяють збереженню емоційної стабільності учнів. Це включає в себе аналіз його підходів до взаємодії з учнями, організації навчального процесу та вирішення конфліктних ситуацій, що всі ці аспекти мають значний вплив на психологічний стан учнів. Таким чином, в дослідженні ефективності методів Макаренка у підтримці емоційної стабільності учнів важливо враховувати не лише самі педагогічні практики, але й їхній вплив на розвиток психологічного комфорту та загального самопочуття школярів.

Педагогічні методи Макаренка, спрямовані на розвиток емоційної стабільності учнів, базуються на принципах колективізму, взаємодопомоги та взаєморозуміння. Одним із ключових методів є організація колективної діяльності, яка сприяє формуванню в учнів відчуття належності до групи та відповідальності за неї. Це може включати колективні проєкти, спільні заняття та ігри, де кожен учасник відчуває себе важливим та підтримується оточуючими. Також, Макаренко акцентував на важливості взаємодії між вчителем і учнем, де вчитель виступає не лише як авторитет, а й як партнер, який враховує індивідуальні потреби та емоційний стан кожного учня. Це сприяє побудові довірчих стосунків та підтримує психологічний комфорт учнів у навчальному середовищі.

Крім того, методи Макаренка передбачають використання різноманітних